

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
szíjazendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Aron; Girsik János, Szabó Sámuel, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

AZ

„ERDÉLYI GAZDA“

1885-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi Gazda“ 1885. új évvel XVII-ik folyamába lép, előfizetési ára egész évre csak két forint, féléves előfizetéseket nem fogadunk el.

Ezen előfizetési ár már elég olcsóra van ugyan szabva, de hogy a lapnak terjedése és épen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátoltabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen: az erdélyi gazd. egylet igazgató választmánya támogatva a nmlgu földmívelési ministeriumnak tetemes anyagi segélye által, elhatározta, hogy községek, községi előljárók, körjegyzők, lelkészek, iskolák és tanítók, valamint az erdélyrészi gazdasági és rokon egyletek tagjai az „Erdélyi Gazda“ 1885. évi egész folyamát fél árban, azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget legkésőbb 1885. január hó 15-éig Kolozsvárra az „Erdélyi Gazda“ kiadó-hivatalának czimezve és bérmentve beküldik. Egyes előfizetők erre nézve legcélszerűbben a postautalványt használhatják.

A pontos megrendelést annyival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Gyűjtőknek minden tiz egyszerre beküldött (akár 2, akár 1 frtos) előfizetés után egy-egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Oly megrendelés, melyhez az előfizetési összeg mellékelve nincs, tekintetbe nem vehető.

Lapunk iránya marad a régi, de tartalmának változatosságát újabb intézkedések által emelni törekszünk s midőn az önzetlen vállalat tömeges pártolását reméljük, egyszersmint teljes tisztelettel kerjük a t. gazdatársakat, sziveskedjenek az „Erdélyi Gazda“ törekvéseit becses szellemi közreműködésükkel is határozottan előmozdítani, hogy e lap valóban az erdélyrészi gazdaközönség érdekeinek tolmácsa lehessen.

Olcsó hirdetési rovatunkat, mely a lap jelen olvasottsága mellett biztos sikert ígér, ajánljuk az eladók és vevők szives figyelmébe; egyleti tagok és előfizetők 25% díjkedvezményben részesülnek.

Kolozsvárt, 1884. december hó 1-én.

Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztő bizottsága.

Tartalom: Előfizetési felhívás az „Erdélyi Gazdára”. — Burgonya-termelési adatok. Vörös Sándor. — A műrajkszítési művészete. Dömötör László. — A kecskeméti állami szőlőtelep árjegyzéke. — Egyveleg: Második előadás kis gazdáink ré-

szére. Meghívás és kérelem. Angol-televérmenek Választon. Állami tenyészbírák vásárlása. Csikmezei gazdasági egyesület. Kodolányi jubileuma. Állati táplálék télen az aprómarha számára. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetés.

Burgonya-termési adatok.

A megelőző évben kertemben a burgonyaiültetés alkalmával rászántam néhány fészket arra, hogy azokat külön trágyázás alá vegyem s úgy a trágyaszereknek hatását, valamint a vetőmag súlyához viszonyítva a termés súlyát észleljem és följegyezsem. Egészen magánjellegű kísérletezésem abból állott, hogy ötféle trágyaanyagot u. m. kálisót, fahamut, moszet, konyhasót és komposztot alkalmaztam, mindegyik trágyát 5—5 fészkekre felosztottam, az egyes fészkekbe adott trágyaanyagot pontosan és egyenlően kimértem; minden fészkekbe csak egy gumót tettem, de ennek súlyát is pontosan megmértem. A felszedéskor megolvastam az egyes fészkekből kikerült gumók számát még a legapróbbat is, s egyes fészkek termését szintén megmértem. A trágyázott fészkekkel párhuzamban egy rendet azaz 5 fészket trágyanélkül ültettem. Az elültetett burgonya a „White eyed peach-blow” fajtából való volt; sárgahusu késői fajta. Az ültetést tettem május 26-án; növekvés alatt nyert két kapálást töltögetéssel, a kiszedés történt október 16-án. A talaj könnyű homokos-iszap talaj a Szamos mellett, melyen már vagy 5—6 év óta burgonyát természetem felváltva néha dohánnyal és törökbuzával.

Kis kísérletemet szándékom volt egész pontossággal észlelni. De közbejött egy vízáradás, mely kertemet előntötte s kísérleti ültetésem mindegyik rendjéből 1—2 fészket tönkre tett s megzavarta s megcsontította a termés eredményét s ezért csupán arra szorítkoztam, hogy a termelt gumókat fészkenként mennyiség és súlyszertint pontosan számbavegyem.

Fészkek	Trágyaszer	Elvetett gumók				Termés				Jegyzet
		1 fészkebe		Gumó		Gumók		Hányszoros		
		gramm	db.	sulya gramm	db.	sulya gramm	suly	mag		
I. Kálisó.										
1	Stassfurti kálisó	200	1	200	13	1700	8,5	13	} vízáradás miatt elpusztultak	
2	„	200	1	180	35	4450	24,7	35		
3	„	200	1	160	16	2950	18,1	16		
4	„	200	1	130	—	—	—	—		
5	„	200	1	180	—	—	—	—		
	Összesen	—	3	540	64	9100	17,0	21,3		
II. Fahamu.										
1	Tölgyfahamu	300	1	110	15	2400	21,3	15	} elpusztult	
2	„	300	1	130	18	1900	14,6	18		
3	„	300	1	130	32	1770	13,6	32		
4	„	300	1	110	31	4200	38,1	31		
5	„	300	1	130	—	—	—	—		
	Összesen	—	4	480	96	10270	21,3	24,0		
III. Mész.										
1	Égetett mész porban	254	1	150	29	2500	16,6	29	} részben — egészen elpusztult	
2	„	254	1	150	24	2100	14,0	24		
3	„	254	1	100	14	1700	17,0	14		
4	„	254	1	160	10	1750	10,9	10		
5	„	254	1	110	—	—	—	—		
	Összesen	—	4	560	77	8050	14,1	19,1		
IV. Konyhasó.										
1	Örlött konyhasó	200	1	180	—	—	—	—	} mind elpusztult.	
2	„	200	1	160	—	—	—	—		
3	„	200	1	150	—	—	—	—		
4	„	200	1	180	—	—	—	—		
5	„	200	1	160	—	—	—	—		
	Összesen	—	—	—	—	—	—	—		
V. Komposzt.										
1	Földes, érett keverék por	960	1	130	42	3000	23,0	42	} féregrágott	
2	„ trágya	960	1	130	4	450	3,5	4		
3	„	960	1	130	37	2600	20,0	37		
4	„	960	1	93	63	4200	46,6	63		
5	„	960	1	200	—	—	—	—		
	Összesen	—	4	480	146	10250	21,3	36,5		
VI. Trágyanélkül.										
1	„	—	1	120	36	2300	19,1	36	} elpusztult.	
2	„	—	1	120	25	1700	14,2	25		
3	„	—	1	110	22	2250	20,4	22		
4	„	—	1	110	22	2150	19,5	22		
5	„	—	1	100	—	—	—	—		
	Összesen	—	4	460	105	8400	18,2	26,1		

Ezen csonka kísérlet eredményeit veszi itt a t. olvasó (ha t. i. a t. szerkesztő ur érdemesnek tartja közölni) a mellékelt rovatos kimutatásban, melyben a számok beszélnak s azért nem is kísérem további magyarázattal s csupán csak azt eme-

Iem még ki, hogy a gumók között is uralkodnia kell a kiválás törvényének, azaz a jelen esetben az erősebb tenyésztési képességnek. Mert kísérleteim V-ik rendjében a 4-ik fészékbe tett, aránylag legkisebb, 90 grammos gumó hozott 63 gumót 4200 gramm súlyban s így a termés a vetőmag súlyának 46⁸-szerese, darabszám szeriut 63-szorosa!

Vörös Sándor.

A műrajkészítés művészete.*)

Mind a közönséges kasokkal mind a Dzierzon kaptárokkal való méhészkedésünknek az a főhibája, hogy vágyainkat és a méhek tulburjanozását nem tudjuk korlátozni. Hiába nevezük el a Dzierzon kaptárokkal való méhészkedést okszerűnek; bizony nem lesz az okszerű mindaddig, míg azon arany szabályt „lassan, de biztosan“ el nem fogadjuk, és méhesünkben keresztül nem visszük.

Általában minden méhész azon hibát követi el, hogy törekvése méhesét mentől előbb rajokkal megtölteni. A közönséges méhészek között az a legkülönb méhész, a ki legtöbb rajjal dicsekedhetik. Az azután nem kérdés, hogy a sok raj adott-e sok mézet? Vagy hogy tavaszra mi maradt meg belőlök. Ha a sok raj mellett is nem lett haszon, rámondjuk egyszerűen, hogy hát nem volt az idén jó mézelő idő, nem volt a méhekhez szerencse. Jövőre ismét így folytatjuk. Reménykedünk évről-évre, s eltelik évek hosszú sora, míg rátérünk, hogy bizony a méhekkel most már nem érdemes vesződni.

Irhatunk azután lapokba; taníthatjuk a népet, kecségethetjük nagy haszonnal; — mind hiába, hisz a saját meggyőződése szerint tudja s a Dzierzon méhészeknél is tapasztalja, hogy bizony nincs meg az a haszon, a mit mi kilátásba helyezünk.

A Dzierzonistánál sincs haszon; mert az hasonlókép azon hibában sanylik, a miben a polgár méhész. Ő is főként oda törekszik csak mentől előbb tele legyen a méhes. De a dzierzonista nem a rajokra les; hanem ő mesterkél, művészkedik; műrajokat készít, tudományosan; mondjuk, hogy tudakosau. A dzierzonista méhésznek fő mesterműve a műrajkészítés. Csinál is mentől többet; hisz annál több lesz méhtörzseinek száma. A kezdő főként ugyancsak mesterkedik ebben. Sikerül is neki. Él a műrajok serege, még hordanak is; s ha jó mézelő idő lesz, mézet is el lehet szedni tőlök. Mentől többet, annál jobb. Hiszen, ha nem lesz elég a törzsnek, majd pótoljuk tavasszal. Addig pedig majd csak megél talán. De hátha nem él meg?! A minthogy úgy is van. Tavasszal azután, daczára a kandisz-cukorral való etetésünknek, visszaesik törzseink száma oda, a hol tavaly-tavasszal volt. Ez bizony nem okszerű méhészkedés.

Tudok erre élő példát is. Két méhész él egy városban. Mindegyik fáradhatlan buzgó méhész. Az egyik 16 törzsrre építette pavillonát. Ő többel nem akar vesződni. Tehát raj sem kell neki; hanem törekvése az, csak méze legyen sok. Azzal

dicsekszik, hogy a 16 törzs után évenként rendszerint el tud adni 7 metermázsa mézet.

A másik, sok méhtörzset akar. Majd ha sok lesz, csak több haszon lesz abból. Évek óta szaporitni iparkodik törzseinek számát; mégis mindig egy helyben marad; de méze sincs. Melyik most már az okszerű méhész? Nem ez, hanem az a másik; az az okszerű méhész.

A mi virányunk, éghajlatunk, nagyon bizonytalan. De azért tavasszal, május-juniusban többnyire van méheinknek mit behordani. Azonban ekkor rajoznak; vagy pedig, a dzierzonista megelőzi őket és műrajt készít. De jön a szárazság; nincs mit behordani; nincs köszönet a rajokban, még a műrajokban sem. Minek nekünk a műraj? Miért vesződjünk azzal, mikor méheink úgy is adnak sok rajt; és pedig természetesen, nem pedig mesterkéllet.

A tulságos rajzás és a műrajkészítés az a mi méhészkedésünknek a megölő betűje. Én bizony nem is szeretem tanítani, hogy mikéint kell azt a műrajt készíteni.

A műrajnak, ugyan sok előnyét hozzák fel. Így p. u. a.) hogy azt egész nyáron át, bármikor lehet készíteni; b.) hogy az tetszésszerinti nagyságúvá készíthető; c.) annyi készíthető a mennyit akarunk, egy törzsből ötöt-tízet is; d.) nem kell a rajt lesni; e) a raj befogásától megmenekszünk; f.) Nem szöknek meg a rajok; g.) Az anyák nem vesznek el.

De hátrányai is vannak. P. u.: a.) Nem természetes, tehát sokára találja be magát sorsába. Az anya csak későn kezdi meg a petézést, a méhek a hordást; b.) nincs meg a kellő arány a fiatal és gyűjtő méhek között; tehát nem mehet úgy a dolog mint kellene, mint az a természetes rajnál megy; c.) készíthető bármennyi raj egy-egy törzsből, de biztosan kettőből is alig lehet egyet; d.) nem kezdő kezébe való mesterkélés ez, hanem csakis a teljes képzettségű és valódi praktikus méhésznek szabad műrajt készíteni.

Azonban, minthogy nekünk úgy is a kellelénél több rajunk szokott lenni: én b. Ámbrozyval tartva, a természetes rajoknak adok előnyt s azt állítom, hogy műrajkészítésre egyáltalán szükségünk sincs.

A műraj készítését tehát, éppen azért én nem tanítom. Minthogy azonban az egyes méhészek a műraj készítésének már százféle módját ismertették, én is ismertetek egyet azért, hogy ha már a kezdők minden áron mesterkélnei akarnak, csinálják azt jól.

A műraj készítésének csak egy módja az, a mely a természetes rajjal azonos s ennél fogva tökéletes.

De tökéletes csak akkor lesz, ha azt annak idejében és nem akármikor csináljuk.

Meg kell várnunk a rajzás idejét; a mikor már a rajzás-hoz szükséges minden egyebek, minden kellékek megvannak.

Tudjuk azt, hogy a méhek akkor rajoznak, a mikor már van a rajzásra szükséges, elég dolgozó méh. Van tehát annyi, hogy az anyatörzsnél is marad elég, de a rajhoz is jut annyi, a mennyi kell. Mikor már van elég here, vannak kibúvó félben levő fiatal anyák. A műrajt készíthetjük az anyához bebojtozá-

*) Mutatvány cikk a t. szerzőnek 1885-re megjelenő M é h é s z e t i n a p t á r á b ó l, mely a közelebbi napokban fog kiadatni.

sának napjától kezdve hatod napig, míg a rajzás meg nem történik.

Tudjuk azt is, hogy a rajjal az öreg anya és az öreg dolgozó méhek jönnek ki; ez irányozzon minket is. A műrajt akként készítjük, hogy kiszedvén a lépeket, megtaláljuk azt is, a melyiken az anya van. Ha az még nem idősebb két évesnél, szép, erőteljes és minden testi hibától ment, akkor az alkalmas még a tovább tenyésztésre, ezzel a műraj elkészíthető.

Az anyát lépestől betesszük egy üres kaptárba, még pedig a fiasítási telep felső osztályába. Teszünk be még egy mézes lépet, azután üres lépeket az alsó és felső osztályba 4—4-et. Ezen kaptárt azután az anyakaptárnak a helyére állítjuk, — az anyakaptár pedig egy másik helyre, és készen van a műraj. Mert az anyakaptárnak kintjáró dolgozó méhei ezen helyre lévén szokva, bárhova tettük legyen az anyakaptárt, abból kirepülnek és ide az új kaptárba be fognak a régi helyökre jönni. Van tehát ezen műrajnak termékeny anya, dolgozó méhei, sőt heréi is. Van mézük, mert egy mézes lépet betettünk. Lesznek fiatal méhek is, mert az anyát oly léppel tettük be, a melyen fiasítás is volt. Az anya pedig ismét otthon érezvén magát, mindjárt elkezd, vagyis tovább folytatja a petézést. Ez biztos műraj. Sőt még erősebb egy természetes rajnál is; mert nem csak annyi öreg méh csatlakozott ide, a mennyi a természetes rajjal kiment volna, hanem az összes kintjáró dolgozó méhek, tehát a 2-ik és 3-ik raj gyűjtő-méhei is.

Hát az anyakaptárral mi történik? Az csupaszon marad, mert ott hagyták a gyűjtő-méhei mind. Elmegy a kedve a rajzástól. Lerágnak az anyaházakat. Csak is egyet hagynak, a melyből az új anya kikél. Az majd megtermékenyül és folytatja az anya munkáját, a petézést. Népe is van elég, mert az összes fiatal méhek és az egész ki nem kelt fiasítás bent maradt. Csak gyűjtő-méhek nincsenek még. Talán éhen is vesznek. Mézük azonban maradt. Ha nem maradt volna, természetes, hogy azt adnunk kell. Adjunk a mellett vizet is, hogy egy perczig se szenvedjenek szűkséget. Attól azonban nem kell félnünk, hogy gyűjtő-méheik nem maradtak, mert hiszen azt tudjuk, hogy a fiatal méhek között vannak olyanok, a melyek már 16 naposak. Ezek holnap, tizenheted napos korukban, már röpképesekké, gyűjtő-méhekké lesznek. Lesz tehát már egy csapat gyűjtő-méh is. Holnapután ismét egy csapat, és így napról-napra több. Öt-hat nap múlva az anyakaptár is tökéletes rendben lesz.

Lett egy rajunk, a mely nagyon is erős; és az anyatörzs is nem gyengítettven meg erején felül, erőteljes marad. Biztosan, okszerűleg műrajt ezen módon készítünk. Lesz sikere működésünknek. De nagy előny az is, hogy nem kell a méhekkal, a sok mesterkéléssel minduntalan bajlódni, kioldni.

Ha az anyatörzs egy hármaskaptárban van, akkor más-ként cselekszünk. Ugy t. i. hogy az összes lépeket méhestől, fiasítástól egy üres kaptárba átrakjuk; egyedül azon lépet, melyen az anya van és egy mézes lépet, meg 6—8 üres lépet teszünk vissza az anyakaptárba. Az anyahaptár helyén maradván, az összes gyűjtő-méhek ide visszarepülnek s készen van a műraj. A másik kaptárba átrakott fiatal méhek és fiasítás, ép-

pén olyan állapotba jutottak, mint az előbbi esetben az anyakaptár.

Éppen azért az anyaházakat egyen kívül lerágnak, és nem rajoznak tovább. A fiatal anya kikél, megtermékenyül, folytatja petézését. A fiatal méhek gyűjtő-méhekké érnek meg s majd gyűjteni fognak. A fiasítással telt sejtekből napról-napra kelnek fiatal méhek. Nehány nap alatt ez is rendbe jön s folytatja mint erőteljes törzs működését.

Budapest.

Dömötör László.

A kecskeméti állami szőlőtelep árjegyzéke.

A kecskeméti állami szőlőtelep 1885. évi árjegyzéke megjelent, mely szerint 1885. év tavaszán az alábbi gyökeres szőlővesszők fognak áruba bocsáttatni; az árak mindig 1000 darabra értendők.

I. Egy évesek. 1. Kék fajok: Teroldego, Lagrein, Carbenet, Burgundi, Merlot és Negotini festő szőlő 8 frt.

2. Piros fajok: Bakar piros, Zierfandel piros, Dinka piros és Kövi dinka 5 frt.; Vettelini, Tramini és Tramini fűneres 6 frt.

3. Fehér fajok: Sauvignon és Semillon 8 frt. Osztrák fehér, Juhfark, Sárfehér, Furmint, Hárslevelű és Erdei 5 forint.

4. Csemege-szőlők: Muskatály sárga, Chasselas blanc, Casselas croquant, Chasselas rouge és Madleine Angavine 15 frt.; Chasselas vegyes 12 frt.

II. Két évesek. 1. Kék fajok: Kék kadarka és Purcsin 5 frt.; Korai olasz kék 6 frt.; Auvernas 8 frt.; Carbenet, Burgundi, Oporto és Merlot 10 frt.

2. Piros fajok: Bakar piros, Tramini és Beregi rózsás 6 frt.

3. Fehér fajok: Fehér kadarka, Hárslevelű, Ezerjő, Mézes fehér, Kovácsi fehér, Szerémi zöld, Juhfark, Kolontár, Rakszőlő, Járdovány, Fehér szőlő és Somszőlő 5 frt.; Olasz és Rajnai riesling 6 frt.; Sauvignon blanc és Semillon blanc 10 forint.

Csemege-szőlők: Chasselas blanc és Chasselas croquant 20 frt.; Chasselas vegyes és Muscat lunel 16 frt.

Ezen árakba a csomagolás és a kecskeméti vasútállomásra szállítás költségei is befoglaltatnak.

Az egyes borfajokból 100 darab, a csemegefajokból pedig fajonként 10 darab gyökeres vesszőnél kevesebb ki nem szolgáltatható.

A Kecskemétről szállítandó szőlővesszők vasuti vitelbérkedvezményben részesülnek, a mennyiben azok hazai vasutainkon a A) osztály, illetve a déli vasuton az ezen osztálynak megfelelő tételek szerint továbbíthatnak.

Az itt elősorolt árak mellett, a rendelkezésre levő készlet erejéig, bárki vásárolhat szőlővesszőket, ha kötelezi magát arra, hogy szőlője ujitása vagy új telepek beállításánál a helyes és okszerű mívelés terjesztése céljából szabott következő feltételeknek megfelel; ugymint:

1. Ugy a borszőlők, mint a csemegefajok közül azok szerzendők be, melyek az illető vidék helyi, talaj és éghajlati viszonyainál fogva az ottani mivélésre nézve a ministerium által legajánlatosabbakul jelöltnak ki. Ez iránt a ministerium előtt az illető kerület borászati vándortanítójának jelentése lesz irányadó, kinek ebbeli nézete a megrendelő által is kikereshető.

2. A beültetni kívánt talaj kellő módon előkészítendő; e célból, a helyi körülmények tekintetbe vételével, általános vagy esetleg részletes földforgatás alkalmazandó.

3. A szőlőfajok fajtánként külön táblákba ültetendők. Oly fajok azonban, melyeknél ajánlatosabb a más fajok általi megtermékenyítés (hybridatio), úgy ültetendők, hogy a megfelelő fajjal soronkint válogatva helyeztessenek el.

4. A sorok beállításánál azok irányának meghatározására nézve a helyi körülmények lesznek mérvadók. A sor- és tőketávolságoknál a mivélési mód lesz irányadó, és pedig:

tökemivéletnél 1 méter,
szálvesszős mivéletnél 1 métertől egész 1 méter 30 cmeterig,
karikás " " " " " 50

5. Lankás, csekély emelkedésű lejtőkön, de még inkább lapályos helyeken az ekével való mivélés alkalmazandó; a sor- és tőketávolságok, hogy a megmunkálás keresztben történhessek, egyenlők kell hogy legyenek; a távolságok mérete ugyanaz, mint fentebb a karikás mivélésre nézve meg van határozva.

6. A kötésekre nézve, mint legcélszerűsőbb, a hármaskötés alkalmazandó.

7. Igen meredek lejtők partfalazatokkal és a könnyű közlekedés lehetővé tétele végett serpentin-utakkal látandók el.

A föltételek megtartásának ellenőrzése céljából az illető kerület borászati vándortanítója a kijelölt szőlőket időnkint megtekinti.

Azok, kik a kecskeméti telep fent kimutatott vesszőkészletéből vásárolni kívánnak, ez iránt kérvényeiket legkésőbb 1885. évi február hó 1-ig terjesszék fel a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz, miután később benyújtott kérvények nem fognak figyelembe vétetni. A kérvényben a rendelő nevén kívül részletesen megjelölendő a venni kívánt vesszők fajonkinti száma, rendeltetési helye, vasuti és posta-állomás. A kérvények bélyegkötelesek.

A vesszők szállítása a megjelölt utirányban és vasut vagy posta-állomásra, utánvét mellett eszközöltetik.

Ha a február 1-ig beérkezendő kérvényekben kért vesszők összmenyisége a készletet túlhaladná, úgy a nagyobb megrendelések aránylagos reduciónak fognak alávetettni.

EGYVELEG.

— Második előadás kis gazdáink részére e hó 14-én délután folyt le nem kis érdeklődés mellett a torna-vivodában; jelen volt Tormay Béla ministeri tanácsos is. Ez alkalommal Réti János gazd. tanintézetű tanár szólt „a talaj helyes megmivéléséről.“ Előadó mindenekelőtt az általános kitételekről nyújtott rövid felvilágosítást, nehogy azok nem értése vagy helytelen értelmezése félre magyarázásra nyújtsanak alkalmat. Ezek után áttért a talaj vázlatos leírására, kiemelve an-

nak fontosságát a növényekkel szemben s mintegy kapcsolatosan szólt a növények táplálkozásáról s ennek eszközlőjéről, a gyökérzetről. Ezen előzetes tudni valók elmondása után bocsátkozott a fenti thema magyarázatába. Az előadás könnyen érthető volt, s a célnak teljesen megfelelt. Érdekessé tette az előadást egyik-másik kisbirtokos eddigi tapasztalatai alapján tett kérdései, mire az előadó tanár szakszerűen s talpraesetten felelt meg. Egy ily kérdést Tormay Béla ministeri tanácsos is magáévé tett és könnyen érthető magyarázatával elenyészté a homályt ügyfeleink között s evvel a tanuságos előadás véget ért. Jövő vasárnap folytatólagosan e tárgyban tartatik előadás s a helyi gazdasági egyesület megalakulása kerül szönyegre, miért is felkérjük az érdeklődőket, hogy mentől nagyobb számban jelenjenek meg.

— Meghívás és kérelem. „Az erdélyrészi okszerű méhész-egylet“ igazgató válaszmánya folyó decz. hó 20-án — szombaton — d. u. fél 5 órakor — a helybeli „méhészeti kör“ szokott „estélyét“ megelőzőleg, néhány nevezetes sürgösebb tárgy elintézése tekintetéből — az edélyi gazdasági egyesület első emeleti új szállásán (belközéputca 11. szám alatti gr. Mikó-ház) ülést tart, mely ülésen s illetve estélyen való megjelenésre a válaszmány tagjait (értve az alapítókat is) s illetve összes ügyfeleinket, tiszteletteljesen kérem! Egyszersmind arra is tiszteletteljesen figyelmeztetem egyesületünk összes tagjait, hogy a kik az „Erdélyi Gazda“ jövő évi folyamára, mint az egyesület hivatalos közlönyére, továbbá a kivételes kedvezményképp kieszközölt „M é h é s z e t i L a p o k“ és „M a g y a r M é h“ valamelyikére előfizetni óhajtanak, egyik-e gyi k é r t 1 f r t o t, nevemre czimzetten, mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy idejében intézkedhessünk azok expedíáltatása tekintetéből. Kolozsvárt, 1884. decz. 15. Szentgyörgyi Lajos, egyesületi titkár.

— Angol-televérmenek Választon. B. Bánffy Ádám válaszüti nagybirtokos a „Magyar Polgár“ 284-ik számában „Lótenyésztésünk érdekében“ czim alatt lótenyésztésünk jóvedelmének emeléséről szól s kimondja, hogy „Anyagi hasznót lótenyésztésünkben csak akkor huzhatunk, ha szakértelemmel párosult kezelés és tartás mellett azon lovat igyekszünk előállítani, mely a világ piacznán a legkeresettebb árut képezi“, ezen fajt pedig az angolban véli feltalálni; habár sokan ellen-szenvenvel viseltetnek ezen lófaj iránt, mit azonban abban lehet keresni, hogy az angol lovak tenyésztésénél sokan tekinteten kívül hagyták a „kiválasztást“, hanem azokat különbség nélkül tenyésztésre használták s így sok hibás utód származott, mit nem az egyedek helytelen megválasztásában, hanem a fajnak tulajdonítottak.

Most azonban Erdélynek sok vidékén helyesebb irányu lótenyésztést üznek és sok jó anyaggal is rendelkeznek csak a kellő párosítást, menek jó kiválasztását kell eszközölniök s tenyésztetük virágzóvá válhat. E szempontokat szem előtt tartva a nemes báró többek által megbízatva még 1883-ban lépéseket tett a ministeriumnál egy angol televér mennek Válaszutra való küldése iránt, mit a ministerium 1884. tavasszával teljesített és Indian Star angol televért fedezési idényre Válaszutra vi-

tette. Hogy mennyire igazolja az angol televérnek szükségét e vidék, eléggé tanuskodik az, hogy a fenti mén 720 frt. jövedelmet hozott az államnak 3 hó alatt, e mellett számtalan kanczát el kellett küldeni tulterhelhetés miatt. Ennek alapján a báró ur 1885. évi fedezési idényre két angol mént kért; kérélme meghallgattatott és így a jövő tavasszal Választon két angol televér lesz, még pedig Indian Star és Albrock jeles törsmének. Megjegyzendő még, hogy a távolabb lakó tenyésztők kanczái a fedezési idény alatt a báró ur szivességéből — mint tavaly is — meghálás vagy rövidebb ottlétök alatt díjtalanul fognak elláttatni. Ha azonban valamely tenyésztő huzamosabb ideig óhajtja kanczáját ott tartani, azon esetben előleges egyezés folytán a piactáron számíttatik fel a szükségendő takarmány, mi részben a báró urral vagy az ottani gazd. intézőséggel kell értekezni.

— Állami tenyészbikák vásárlása. A nmlgu ministerium a közigazdasági előadókat felkérte, hogy működési területükön vásárlásra felajánlandó tenyészbikákat, valamint az ottani tenyészbika szükségletet 1885. január hó 20. illetve február hó végeig terjessze fel, miért is felhívjuk mindazokat, kik az állam részére óhajtják bikákat eladni s viszont, kik ennek révén óhajtják bikaszükségletüket beszerezni, — az illető közigazdasági előadónál mielőbb jelentkezzenek. Megjegyzendő, hogy csakis magyar, berni, szientehali, kuhlandi, pinzgau, möllihali, allgauer (és egyéb borzderes) fajta bikák fognak megvásároltatni és átengedtetni és pedig a magyar fajtából csakis 2 $\frac{1}{2}$ —3 és a nyugati fajtából pedig 1 $\frac{1}{2}$ —2 évesek.

A vételre bejelentett bikák 1885. márczius esetleg ápril első felében fognak az alábbi megbízottak által megvizsgáltatni és vásároltatni. Kolozsmezgyében, kolozsmonostori gazdasági tanintézet; Szolnok-Doboka-, Torda-Aranyos-, Kis- és Nagy-Küküllőmezgyékben a tordai bikanevelő telep; Maros-Torda- és Udvarhelymezgyében marosvásárhelyi állami állatorvos; Csikmezgyében a tölgyesi áll. állatorvos; Háromszékmezgyében a soósmezői áll. állatorvos; Brassómezgyében a felső-tömösi áll. állatorvos; Fogaraszmezgyében a törösvári áll. állatorvos; Szebenmezgyében a vöröstoronyi áll. állatorvos; Hunyadmegyeében a vulkáni áll. állatorvos; Alsó-Fehérmegyeében a nagyenyedi áll. állatorvos. A megvásárolt bikák 1885. ápril 15-én a kincstár által át fognak vétetni, ha ez addig eszközölhető nem volna, a tulajdonosok az átvételig a tartásért naponként 2 kg. zabot és 7 kg. szénát számítva 35 krt kapnak.

A bikák kiosztásánál a magán tenyésztők a vételért azonnal tartoznak lefizetni; a körülmények szerint azonban a fizetés három féléves részletben is történhetik. Azon községek, melyek nem képesek a bikák teljes vételárát megfizetni, 20% engedményt nyernek; a mely községek ki tudják mutatni, hogy így sem képesek tenyész-bikát beszerezni, még nagyobb kedvezményben is részesülhetnek.

— A csikmezgyei gazd. egyesület, mely egyike a legifjabbaknak, daczára a működése elé gördült számos akadályoknak, már is derekasan és sikeresen állja meg helyét. Főbb intézkedései: kiállítások rendezése különböző helységekben, gazdasági magvak kiosztása, jó gépek és eszközök ismer-

tetése stb. Ujabbban a sertésenyésztés emelése czéljából kitünő kanokat hozatott, melyek a községek között vételáron kiosztattak. Egyik legnevezetesebb vivmánya az egyesületnek, hogy bebizonyította, miszerint Csikmezgyében a gyümölcsstermelés nem csak nem lehetetlen, hanem az éghajlati viszonyokhoz képest kellően megválasztott fajokkal kedvező eredményt is szolgáltat.

— Cséplőgép-vezetők tanfolyama. A földmívelés-, ipar- s kereskedelemügyi m. kir. ministerium a budapesti állami közép ipartanodában a lokomobil és cséplőgép kezelők számára tanfolyamot rendez, a mely a jövő 1885. évi január hó 15-ik napján fog megnyitvatni s ápril hó 15-ik napjáig tart.

E tanfolyamon a gözmozdony (lokomobil) és a különböző cséplőgépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. A tanfolyamra felvétetnek a gazdaságokban alkalmazott kovácsok, ezek segédei, okleveles gazdák, valamint oly gazdák is, a kik a természettani tudományokból annyi ismerettel bírnak, hogy a tanfolyamot sikerrel hallgathatják, végre géptulajdonosok.

A tanítás díjmentes.

A belépőktől kivántatik erkölcsi bizonyítvány és az, hogy írni, olvasni tudjanak. A beiratások az intézet helyiségében (VIII. ker. bodzafa-utcza 28. sz.) f. évi deczember hó 15-dik napján kezdődnek s jövő évi január hó 5-ik napjáig tartanak. A vidékiek okmányaik beküldése mellett levél útján is beirathatják magukat s csak a tanfolyam megnyitására kell Budapestre utazniok. A felvételre jelentkezők főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni jelenlegi alkalmaztatásukról.

— Kodolányi jubileuma. A magyar gazdaközönség emelkedett ünnepélylyel ülte meg vasárnap Kodolányi Antal gazdasági szakirodalmi munkásságának 25-ik évfordulóját. Az ünnepély délután 4 órakor az orsz. magyar gazdasági egyesület szakosztályának az egyesület Köztelkén, az első emeleti tanácsteremben Korizmic Lászlónak, mint a rendező-bizottság diszelnökének elnöklete alatt tartott ülésével vette kezdetét.

Az ünnepélyen mintegy százan jelentek meg. Korizmic László rövid beszédben nyitotta meg az osztály ülését. Megelégedéssel mutatott rá arra az öröndetes körülményre, hogy annyian jelentek meg Kodolányi ünnepelésére. Magyarország gazdái Kodolányi törekvései iránt ritka módon tüntették ki kegyeletüket, a mennyiben ezer forintos alapítványt tettek Kodolányi nevére, átadva az összeget a gazdasági egyesületnek. Az alapítvány rendeltetése az, hogy minden ötödik évben annak kamataiból egy-egy mezőgazdasági kérdésre hirdessenek irodalmi pályázatot, a gazdák elismerésének jeléül az elnök az ünnepeltnek díszes aranytollat adott át, azt kívánva, hogy tartsa meg becses emlékül, mint működése jelvényét s harczoljon még továbbra is ezzel a fegyverrel. A toll átadása után számos vidékről érkező üdvözlő táviratot és átiratot olvastak fel, ezek közt az erdélyi gazdasági egyesület is.

Ezután a kassai gazdasági tanintézet igazgatója, dr. Rodiczky Jenő felolvasta „Futó pillantások mezőgazdasági irodal-

munk fejlődésére" című értekezését. A felolvasó a gazdasági irodalom kezdeténél kiemelte Korizmics nagyratörő műveit, azután áttért Kodolányi törekvéseinek vázolására és méltányolta úgy az ő, mint követőinek működését. Kodolányi meghatottan köszönte meg az óvációt s háttérbe helyezve saját működését, kiemelte annak fontosságát, hogy a mezőgazdasági irodalom már oly ünnepet is ülhet, mint a minő a mai is. Az elismerést, melyben ma részesült, oly nagyra tartja, hogy nem talál szavakat a köszönetre s csak szíve-mélyében érzett háláját nyújthatja köszönetül. — A jelen voltak lelkes éljenzésénnk lecsillapulta után Korizmics mondott néhány, az ünnepélyt befejező szót, az ünnepelhez intézve beszédét és kérve, hogy kövesse lankadatlanul ezentul is azon utat, melyen eddig járt.

Az ünnepélyt esti 7 $\frac{1}{2}$ órakor a Hungária-szálloda termében diszlakoma zárta be, melyen az ünnepelt barátai és tisztelői körülbelül 120-an jelentek meg. Az első felköszöntőt Wagner László, a rendező-bizottság elnöke mondotta Kodolányira. Ugyanosa a jubiláns köszöntötte fel Ordódy Lajos Korizmics nevében, kit gyengélkedése akadályozott a megjelenésben. Kodolányi meghatott szavakban mondott köszönetet a megtiszteltetésért. Felköszöntéseket moadtak még: Molnár Antal, Kvassay Jenő, Dani József, Dorner Ede, Máday Izidor stb. A társaság a késő éjjeli órákban oszlott szét.

— Állati táplálék télen az aprómarha számára. Ha azt akarjuk, hogy tyukjaink állandóan s bőven tojjanak, eledelökből sohasem szabad az állati tápláléknak hiányoznia. Különösen fontos ez télen, mikor az aprómarha nélkülözi azt az állati táplálékot, melyet tavasszal és nyáron a szabadban repkedő rovarokban talál. Ilyen táplálékul szolgálhat aprómarháknak mindenekelőtt a csont és konyhánkról nyert egyéb hulladékok, melyeket rendszeren a kutyákkal és macskákkal szoktak, kétségtelenül kevesebb haszonnal meg-etetni. Némely elhullott háziállataink húsát és csontjait is jól lehetne e célra értékesíteni. A mészárosoknál naponként igen sok hus- és csont-hulladékot lehetne vagy egészen ingyen, vagy nagyon csekély áron kapni, minek bizonyára szintén nem lehet jobb hasznát venni, mint ha aprómarháink eledelét kövérítjük, tojásaik szaporaságát mozdítjuk elő vele. Hasonlóképen igen jó eledelre teszünk szert az aprómarha részére, ha a halakból nyert hulladékokat azok számára összegyűjtjük. Némely apróbb halat a baromfi igen szívesen eszik, ezeket egészen is adhatjuk annak. A mi különösen az elhullott háziállatokat illeti, ezeket rendszeren ki szokták cipelni a mezőre, ott eltemetni, de gyakran bizony ezt se teszik, hanem eltemetetlenül hagyják ott heverni, s engedik a levegőt általa megmételtyeztetni. Ha már el nem temetjük az elhullott állatot, nagyon csökkenthetni annak kártékony hatásait, ha olyan helyre visszük, hol az aprómarha hozzá férhet, mert ezek rövid idő alatt jó helyre fogják temetni az állat egész húsát. Mikor pedig a húst leették, a csontokat is jól felhasználhatjuk, ha kövel meglehetősen finomra törve, az aprómarháknak nyújtjuk eledelül. Attól nem kell tartani, hogy a kemény csont-étel megárt a tyukoknak; jó erős zuzájok van ezeknek, mely jobban képes összeörleni a csontdarabkákat, mint akármelyik malom. (F. G.)

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest dec. 14. | Bécs decemb. 14.

Buza	7:30 — 8:20 frt	7:70 — 9:80 frt
Rozs	6:90 — 7:15 frt	7:20 — 8:20 frt
Árpa, takarmány	6:40 — 6:75 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	6:90 — 7:90 frt	7:25 — 8:50 frt
Árpa, seres	8:35 — 9:60 frt	8:00 — 10:10 frt
Zab	6:30 — 6:60 frt	— — — frt
Törökbuza	5:55 — 5:60 frt	— — — frt

Budapesti marhavásár decz. 11-én. Őszszes felhajtás 1806 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 33 db. bika, 927 db. ökör, 300 db. vágó tehén, 154 db. fejős tehén, 60 db. bival, 289 db. borju, 40 db. bárány, — db. juh. Árak: bika darabonként 90—180 frt, ökör páronként 180—300 frt, vágó tehén páronként 125—260 frt, fejős tehén darabonként 80—200 frt, bival páronként 100—235 frt, borju drbonként 15—28 frt, bárány páronként 6—7 $\frac{1}{2}$ forint, juh páronként — — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 50—56 frt, tehénhús 46—48 frt, borjuhús 44—46 frt, bivalhus — — frt.

Pozsonyi marhavásár dec. 9-én. Őszszes felhajtás 1306 drb. és pedig 1134 drb. magyar, 11 drb. lengyel és 161 drb. német fajta, melyből — — drb. ökör, — drb. tehén, — drb. bika és — db. bival. Árak 100 kilonként: magyar bizó 60—67 frt, lengyel 62— — frt, német 62—68 frt, tehén 50—61 frt, bika 52—57 frt, bival 40—46 frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbitás és vízművészeti kellékek tárlata.

Szerelő-műhely vízvezetékek kútak s berendezésére.

(3.) Tetemesen leszállított gyári árk mellett. (51—52.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús	
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tűzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balászfalva	november	25	500	400	350	—	250	300	320	—	300	40
Bánfi-Hunyad	november	4	700	550	550	—	300	600	—	—	250	44
Beszterce	december	2	618	425	410	—	315	600	620	280	300	36
Brassó	december	12	570	400	370	350	210	300	320	180	250	40
Csik-Szereda	december	10	700	550	400	350	225	500	220	70	200	30
Deés	december	9	720	620	520	420	320	450	680	240	320	40
Déva*	december	6	1005	835	785	—	—	790	220	120	300	40
Erzsébetváros	december	13	600	450	400	—	250	400	300	180	250	44
Fogaras	december	12	550	—	312	—	208	330	240	100	210	42
Gyula-Fehérvár	december	6	600	560	425	—	250	400	350	135	260	46
Gyergyó-Szent-Miklós	december	13	700	600	450	450	250	500	240	80	220	32
Hátszeg	december	1	510	480	520	400	350	420	120	6	300	36
Kézdi-Vásárhely	december	11	560	445	360	340	215	480	400	100	300	36
Kolozsvár	december	11	561	—	394	—	229	405	450	220	300	48
Maros-Vásárhely*	november	27	680	570	585	550	520	660	400	200	450	42
Medgyes	december	11	575	475	365	212	212	350	185	90	240	44
Nagy-Enyed	december	11	625	500	400	—	230	400	460	140	280	40
Nagy-Szeben	december	12	520	400	350	—	215	370	190	140	350	44—46
Nagy-Várad	december	9	528	446	384	330	234	340	350	150	380	48
Segesvár	december	11	620	450	350	—	230	380	160	120	240	40
Sepsi-Szent-György	december	15	560	500	360	300	200	320	300	120	175	36
Szamosujvár	december	15	520	440	380	—	240	450	240	70	240	40
Szász-Régen	december	11	537	362	412	350	245	455	340	230	250	40
Szász-Sebes	december	11	675	550	425	350	225	400	210	110	240	44
Szászváros	december	6	530	430	370	—	210	470	300	70	210	44
Székely-Udvarhely	december	9	750	500	380	—	200	450	300	200	300	40
Szilágy-Somlyó	december	5	488	406	357	—	195	438	300	150	300	44
Teke	december	8	500	450	400	350	160	450	260	40	1200	32
Torda	december	6	550	400	300	350	150	375	200	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n é l b é l y e g g e l e g y ü t t																											
		1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-26	1-30	1-36	1-40	1-52	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
16/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
8/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utca Minorita-épület.